

HØSTTAKKEFEST MED DÅP

Høsttakkefest i Lørenskog kirke 4. oktober 2009

Lukas 12,13-21

PREKEN

1. SAMLE BØTTER

(Går rundt og finner bøtter. Gleden blir større for hver bøtte jeg finner.)

Jeg samler på bøtter. Tenkte jeg skulle bli den med flest bøtter i hele Lørenskog! Holder det ikke med 4-5 bøtter, spurte en meg en gang. Da tenker du ikke særlig langt. Bøtter går i stykker, og de kan brukes til mye. Også kan du bytte på hvis du blir lei av en bøtte. Men viktigst er det jo at det ser bra ut da, å ha skikkelig mye bøtter. Kanskje jeg til og med kan bli den med flest bøtter i hele Norge! Jeg må faktisk bygge en større bod for å få plass til alle.

2. TEKSTEN

Dagens prekentekest står i Lukas 12,13-21:

13 En i mengden sa til ham: «Mester, si til min bror at han skal dele arven med meg!» 14 Men Jesus svarte: «Venn, hvem har satt meg til å dømme eller skifte mellom dere?» 15 Så sa han til dem alle: «Pass dere for pengebegjær! For det er ikke det en eier, som gir livet, selv om en har overflod.» 16 Og han fortalte dem en lignelse: «Det var en gang en rik mann. Jorden hans hadde båret godt, 17 og han tenkte: Hva skal jeg gjøre? Jeg har ikke plass til avlingen min. 18 Jo, nå vet jeg det: Jeg river ned låvene og bygger dem større, og der samler jeg kornet og alt jeg ellers eier. 19 Så vil jeg si til meg selv: Nå har du mye godt liggende for mange år. Slå deg til ro, spis, drikk og vær glad! 20 Men Gud sa til ham: Uforstandige menneske! I natt kreves ditt liv tilbake. Hvem skal så ha det du har samlet? 21 Slik går det med den som samler skatter til seg selv og ikke er rik i Gud.»

Å samle seg ting på jord – enten det er bøtter eller spader eller penger for den slags skyld, det er det lett å bli veldig engasjert i. Å mye hygge og moro kan det bli med frimerkesamlinger, fotballkort, vinflasker, servietter eller LP-plater. Det er gode hobbyer som vi driver og koser oss med. Det Jesus er opptatt av her er noe som stikker dypere enn en hobby. Det sees i foranledningen til at Jesus begynner å fortelle om denne bonden som samler kornet sitt i svære låver. En i mengden roper til Jesus: ”Mester, si til min bror at han skal dele arven med meg.” Jesus svarer han vennlig men vil ikke gå inn i noen arvestrid. For de som har opplevd det vet at det knapt finns noe mer ulekkert enn det. Men han bruker anledningen til å ta opp det som ligger under.

3. PENGELEGJÆR OG GRÅDIGHET

Jesus sier: ”Pass dere for pengebegjær! For det er ikke det en eier som gir livet, selv om en har overflod”. Jeg tror ingen av oss har noe særlig problem å være enig med Jesus her. Ikke minst med noen små nyfødte barn i hendene.

Like fullt er ikke dette enkelt for oss i praksis. Det er ikke sånn at når Norge de siste drøyt 50 årene er blitt et rikt land, et av verdens aller rikeste, så har vi blitt mindre opptatt av tingene og pengene. Det er vel heller sånn at mye vil ha mer. Samlerinstinkt vekkes, man vil sikre seg, eller det blir et jag etter mer.

Ved en TV-aksjon for noen år siden, gikk jeg som vanlig med bøsse. Vi trenger bøssebærere i år også, så meld dere gjerne på til meg. Så kom jeg til en av Lørenskogs mange velholdte eneboliger, og her er

det noen hjemme. Og ikke nok med det, damen sier med tilfredshet – dere har jeg ventet på. Så tar hun noen få mynter som ligger klare i vinduskarmen og gir de. Og sier – ha det bra! Kanskje var det en stor gave for henne, sett i forhold til omgivelsene var det beskjedent.

Ofte kan vi bli såpass engasjert av å samle og sikre oss at vi lever som om det er tingene eller pengene som gir livet. Ole Paus har treffende sagt: Vi har alt, men det er også alt vi har. Pengebegjæret og grådigheten, ord vi ikke liker noen av oss, lever tror jeg bedre enn noen gang i blant oss. Ta disse skattelistene som årlig legges ut – hva vekker de? Takknemlighet for at vi har det så godt? Glede over at andre har greid seg godt? Eller misunnelse og misnøye? Og drømmer om å få en større del av kaka selv? Jeg tør påstå det siste og det er vel bare en penere måte å si pengebegjær og grådighet på.

4. INTERNASJONALT PERSPEKTIV

Hvis vi orker å ta et internasjonalt perspektiv på dette så opplever jo India og Kina en sterk økonomisk vekst. Følgende av at disse 2 milliarder menneskene nå streber mot vår levestandard aner vi vel foreløpig lite om. For to år siden ble det i Peking registrert daglig 1500 nye biler. Kineserne vil ha bakevarer og mindre ris. Verdens kornlager har blitt kraftig redusert. Og hva gjør denne veksten med energiforbruk med de miljøfølgende det gir, og vannressursene? Hvilken rett har vi til å si til Kina og India at drømmen om å få mer av kaka må de droppe eller begrense?

I desember møtes verden til klimamøte i København. De aller fleste forskerne sier at klimaendringene i all hovedsak er menneskeskapte. Og utsiktene fremover er urovekkende selv om det er vanskelig å vite noe helt sikkert. For to år siden fikk Al Gore fredsprisen og han sa etter tildelingen: Vi står overfor en virkelig krisesituasjon for hele planeten. Klimakrisen er ikke en politisk sak, men en moralsk og åndelig utfordring for hele menneskeheten.

5. DET HASTER, DET KOSTER, DET NYTTER

Bispemøtet laget for to år siden et opprop om klimakrisen med overskriften ”Det haster, det koster, det nytter”. Godt sagt og i riktig rekkefølge.

Det haster. Selv om det er vanskelig å være skråsikker, at det kan være mulig å se det som skjer i naturen som naturlig variasjon, mener jeg med tanke på dåpsbarna og alle andre som vokser opp i dag, at vi er nødt til å være føre var. Vi kan ikke ta sjansen på at dette kanskje ikke er menneskeskapt. Det haster. Vi må gjøre noe. Og vi må gjøre noe nå. Hvis ikke er jeg redd historiebøkene kommer til å beskrive vår tid og vårt verdenssamfunn med vesten i spissen, krast og lite flatterende.

Det koster. Vi må gå foran vi som har så mange ressurser og kunnskap. Det er umulig å vike unna det ansvar vi har med å endre vår egen livsstil og hverdag. Vi må feie for vår egen dør før vi med troverdighet kan si hva andre skal gjøre. Husk, det er ikke det vi eier som gir livet.

Det nytter. Vi kan si det er trendy. Men sjeldent har vi hatt en viktigere trend. Og det at så mange nå tar dette innover seg gir håp. Den viktigste tanken i dette er: Mitt bidrag er viktig! Tenk hva det betyr når mange gjør det lille de kan! La oss bli med alle sammen!

6. HØSTTAKKEFEST

Høsttakkefesten i dag skal hjelpe oss å sette helt andre ting i fokus. Den motsatte ånd, andre holdninger og verdier. Høsttakkefesten skal lære oss om at vi eier ikke jorda og alt den gir oss. Vi forvalter den. Jord, hav og himmel og alt den frembærer er Guds skaperverk som vi er satt til å forvalte. For Han, ja, men ikke minst for fellesskapet. For hverandre og for alle skapninger som vår klode rommer. Vi er skapt til fellesskap med hverandre som mennesker og med hele skapelsen. En hver verdiskapning skal sees som et bidrag til fellesskapet og Guds skapte verden. Det er dypest ikke mitt, men vårt. Det er ikke meg, men oss.

Høsttakkefesten kan hjelpe oss med å skjønne hvor avhengig vi er av naturen. Jo lenger unna vi kommer naturen, jo mindre skjønner vi vel alvoret med forandringene i naturen. Det er stor forskjell å bestille maten over internett og å være bonde eller fisker.

Høsttakkefesten skal lære oss om takknemlighet og om å dele. Kan grådighet byttes med takknemlighet, og pengebegjær med vilje til å dele godene, er mye gjort. Lettere sagt enn gjort. Jesu advarsel mot pengebegjær er fremdeles skremmende aktuelt. Bli heller rik i Gud enn å samle skatter til seg selv, avsluttet han. Dåpsbarna har i dag blitt rike i Gud, som mottagere av Guds kjærlighet og tilgivelse. Guds kjærlighet og tilgivelse, tro og håp for både liv og død – det er noe å være rik på. Å være rik i Gud. Så unner Han oss å nyte jordas velsignelser rikelig. I takknemlighet og i solidaritet med en hel verden, med enhver liten søster og bror.